

TEISINGUMO TEISMO (plenarinė sesija) NUOMONĖ Nr. 1/09

2011 m. kovo 8 d.

Turinys

Prašymas pateikti nuomonę	I - 1147
Susitarimo dėl Europos patentų ir Bendrijos patentų teismo projektas	I - 1148
Susitarimo projekto nuostatos	I - 1150
Tarybos vertinimai, išdėstyti jos prašyme pateikti nuomonę	I - 1154
Teisingumo Teismui pateiktų pastabų santrauka	I - 1155
Pastabos dėl prašymo pateikti nuomonę priimtinumą	I - 1155
Pastabos, kuriose daroma išvada, kad Susitarimo projektas nesuderinamas su Sutartimis	I - 1156
Pastabos, kuriose daroma išvada, kad Susitarimo projektas suderinamas su Sutartimis su sąlyga, kad bus padaryti šio projekto pakeitimai	I - 1158
Pastabos, kuriose daroma išvada, kad Susitarimo projektas suderinamas su Sutartimis ..	I - 1160
Teisingumo Teismo vertinimas	I - 1163
Dėl prašymo pateikti nuomonę priimtinumą	I - 1163
Dėl esmės	I - 1166
Pirminės pastabos	I - 1166
Dėl Susitarimo projekto suderinamumo su Sutartimis	I - 1167

Nuomonės pateikimo procedūroje 1/09

dėl prašymo pateikti nuomonę pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį, kuri Europos Sąjungos Taryba pateikė 2009 m. liepos 6 d.,

TEISINGUMO TEISMAS (plenarinė sesija),

kuri sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, K. Schiemann, A. Arabadjiev, J.-J. Kasel ir D. Šváby, teisėjai A. Rosas, R. Silva de Lapuerta (pranešėja), E. Juhász, G. Arestis, A. Borg Barthet, M. Ilešič, U. Löhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, L. Bay Larsen, P. Lindh, T. von Danwitz, C. Toader, M. Safjan ir M. Berger,

posėdžio sekretorius M.-A. Gaudissart, skyriaus vadovas,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. gegužės 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos J.-C. Piris, F. Florindo Gijón ir L. Karasoundzios bei G. Kimberley,

- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pochet, J.-C. Halleux ir T. Materne,

- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek,

- Danijos vyriausybės, atstovaujamos V. Pasternak Jørgensen, R. Holdgaard ir C. Vang,

- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos M. Lumma ir J. Kemper,

- Estijos vyriausybės, atstovaujamos L. Uibo,

- Airijos, atstovaujamos D. J. O'Hagan, padedamo S. C. E. Fitzsimons ir *BL* M.N. Travers,

- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos A. Samoni-Rantou, G. Alexaki ir K. Boskovits,

- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos N. Díaz Abad,

- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos E. Belliard, B. Beaupère-Manokha, G. de Bergues ir A. Adam,

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri ir M. Fiorilli, padedamų *vice-avvocato generale dello Stato* G. Nori,

- Kipro vyriausybės, atstovaujamos V. Christoforou ir M. Chatzigeorgiou,

- Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos I. Jarukaičio,

- Liuksemburgo vyriausybės, atstovaujamos C. Schiltz, padedamo advokato P.-E. Partsch,

- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir Y. de Vries,

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Dowgielewicz ir M. Szpunar,

- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Fernande, J. Negrão ir M. L. Duarte,

- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos A. Popescu ir M.-L. Colonescu, padedamų patarėjų E. Gane ir A. Stoia,

- Slovėnijos vyriausybės, atstovaujamos V. Klemenc ir T. Mihelič Žitko,

- Suomijos vyriausybės, atstovaujamos A. Guimaraes-Purokoski ir M. J. Heliskoski,

- Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk ir A. Engman,

- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos I. Rao ir F. Penlington, padedamų baristerio A. Dashwood,

- Europos Parlamento, atstovaujamo E. Perillo, K. Bradley ir M. Dean,

- Europos Komisijos, atstovaujamos L. Romero Requena, J.-P. Keppenne ir H. Krämer,

2010 m. liepos 2 d. uždarame posėdyje susipažinęs su pirmojo generalinio advokato P. Mengozzi bei generalinių advokatų J. Kokott ir E. Sharpston, Y. Bot ir J. Mazák, V. Trstenjak, N. Jääskinen ir P. Cruz Villalón nuomonėmis,

priima šią

Nuomonę

Prašymas pateikti nuomonę

1. Europos Sąjungos Taryba Teisingumo Teismui pateikė tokį prašymą pateikti nuomonę:

„Ar numatomas Susitarimas, kuriuo sukuriama bendroji patentų ginčų nagrinėjimo sistema (šiuo metu pavadinta „Europos patentų ir Bendrijos patentų teismu“), yra suderinamas su Europos bendrijos steigimo sutarties nuostatomis?“

2. Kaip savo prašymo priedus, Taryba perdavė Teisingumo Teismui:

— 2009 m. balandžio 7 d. Tarybos dokumentą 8588/09 dėl patikslinto pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl Bendrijos patento, kurį Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė parengė „Intelektinės nuosavybės“ (Patentai) darbo grupei,

- 2009 m. kovo 23 d. Tarybos dokumentą 7928/09 dėl patikslinto pirmininkaujančios valstybės narės teksto, susijusio su Susitarimo dėl Europos patentų bei Bendrijos patentų teismo projektu ir šio teismo Statuto projektu,

- 2009 m. kovo 23 d. Tarybos dokumentą 7927/09 dėl Komisijos rekomendacijos Tarybai įgalinti Komisiją pradėti derybas dėl tarptautinio susitarimo, kuriuo „sukuriama bendroji [Europos ir Bendrijos] patentų ginčų nagrinėjimo sistema“, priėmimo.

Susitarimo dėl Europos patentų ir Bendrijos patentų teismo projektas

3. 1973 m. spalio 5 d. Miunchene pasirašyta Europos patentų išdavimo konvencija (Europos patentų konvencija) (toliau – EPK) – tai sutartis, kurios šalys šiuo metu yra trisdešimt aštuonios valstybės, tarp jų – visos Europos Sąjungos valstybės narės. Europos Sąjunga nėra EPK šalis. Šioje konvencijoje numatyta bendra procedūra, pagal kurią Europos patentų tarnyba (toliau – EPT) išduoda Europos patentus. Nors Europos patento išdavimo procedūra yra bendra, šis dokumentas apima kelis nacionalinius patentus, kurių kiekvienam taikoma savininko nurodytų valstybių vidaus teisė.

4. 2000 m. Europos Vadovų Taryba atnaujino diskusijas dėl būsimo Bendrijos patento. 2000 m. liepos 5 d. Europos Komisija pateikė Tarybos reglamento dėl Bendrijos patento pasiūlymą [COM(2000) 412 galutinis], kuriame numatytas Bendrijos prisijungimas prie EPK, vienodo pramoninės nuosavybės dokumento, galiojančio visoje Bendrijoje, sukūrimas ir EPT vykdomas šio dokumento išdavimas.

5. Po to, kai buvo priimtos 2006 m. gruodžio 4 d. „Konkurencijos“ Tarybos, o 2007 m. kovo 8 ir 9 d. Europos Vadovų Tarybos išvados, 2007 m. balandžio 3 d. Komisija pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai komunikatą „Europos patentų sistemos stiprinimas“ [COM(2007) 165 galutinis].

6. Komisija pasiūlė sukurti integruotą Europos patentų ir būsimų Bendrijos patentų sistemą. Bendrijos patentą išduotų EPT pagal EPK nuostatas. Jis būtų vieningo ir autonomiško pobūdžio, turėtų vienodą galią visoje Sąjungoje bei galėtų būti išduodamas, perduodamas, skelbiamas negaliojančiu ar jo galiojimas galėtų baigtis tik šioje teritorijoje. Bendrijos patentui būtų taikomos EPK nuostatos, jeigu Reglamente dėl Bendrijos patento nenumatomos specialios normos.

7. Tarybos parengiamieji organai parengė ir tarptautinio Susitarimo, sudarytino tarp valstybių narių, Europos Sąjungos ir trečiųjų valstybių, kurios yra EPK narės, projektą (toliau – Susitarimo projektas), pagal kurį įsteigiamas teismas, turintis jurisdikciją nagrinėti ginčus dėl Europos ir Bendrijos patentų.

8. Pagal numatomą Susitarimą įsteigiamas Europos patentų ir Bendrijos patentų teismas (toliau – PT), sudarytas iš Pirmosios instancijos teismo su centriniu skyriumi ir vietiniais bei regioniniais skyriais, ir Apeliacinio teismo, turinčio jurisdikciją nagrinėti apeliacijas dėl Pirmosios instancijos teismo priimtų sprendimų. Trečiasis PT organas – bendras sekretoriatas.

Susitarimo projekto nuostatos

9. Šio projekto 14 a straipsnyje numatyta:

„Taikytina teisė

1. Nagrinėdamas pagal šį Susitarimą iškeltą bylą Patentų teismas laikosi Bendrijos teisės ir savo sprendimus grindžia:

a) šiuo Susitarimu;

b) tiesiogiai taikytina Bendrijos teise, visų pirma Tarybos reglamentu <...> dėl Bendrijos patento ir Bendrijos teisę įgyvendinančia Susitariančiųjų Šalių nacionaline teise; <...>

c) Europos patentų konvencija ir nacionaline teise, kurią priėmė Susitariančiosios Šalys pagal Europos patentų konvenciją; ir

d) kitomis patentams taikytinų ir visoms Susitariančiosioms Šalims privalomų tarptautinių susitarimų nuostatomis.

2. Jei Teismas [Patentų teismas] sprendimus grindžia Susitariančiųjų Šalių nacionaline teise, taikytina teisė nustatoma remiantis:

a) tiesiogiai taikytinomis Bendrijos teisės nuostatomis; arba

b) jei nėra tiesiogiai taikytinų Bendrijos teisės nuostatų, – tarptautiniais dokumentais dėl tarptautinės privatinės teisės, kuriuos yra pasirašiusios visos Susitariančiosios Šalys; arba

c) jei nėra a ir b punktuose minėtų nuostatų – nacionalinėmis nuostatomis dėl tarptautinės privatinės teisės, kurias nurodo Teismas [Patentų teismas].

3. Susitariančioji Šalis, kuri nėra Susitarimo dėl Europos ekonominės erdvės šalis, priima būtinus įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie įgyvendina Bendrijos teisę dėl materialinės patentų teisės.“

10. Susitarimo projekto 15 straipsnis išdėstytas taip:

„Jurisdikcija

1. Patentų teismas turi išimtinę jurisdikciją nagrinėti:

- a) bylas [ieškinius] dėl faktinių ar galimų patentų ir papildomos apsaugos liudijimų pažeidimų ir susijusių motyvų, įskaitant priešieškinius dėl licencijų;
- a 1) bylas [ieškinius] dėl pažeidimo fakto nebuvimo nustatymo;
- b) bylas [ieškinius] dėl laikinųjų ir apsaugos priemonių bei draudimų [privalomų teismo nurodymų];
- c) bylas [ieškinius] ar priešieškinius dėl patentų panaikinimo [pripažinimo negaliojančiais];
- d) bylas [ieškinius] dėl žalos ar kompensacijos, atsiradusios dėl laikinos apsaugos, suteiktos paskelbus patento paraišką;
- e) bylas, susijusias [ieškinius, susijusius] su išradimo naudojimu prieš išduodant patentą arba su patento pirmalaikio naudojimo teise;

f) bylas [ieškinius] dėl priverstinių licencijų dėl Bendrijos patentų išdavimo ar panaikinimo; ir

g) bylas [ieškinius] dėl kompensacijų už licencijas <...>.

2. Susitariančiųjų Šalių nacionaliniai teismai turi jurisdikciją nagrinėti bylas, susijusias [ieškinius, susijusius] su Bendrijos patentais ir Europos patentais, kurie nepriklauso išimtinai Teismo [Patentų teismo] jurisdikcijai.“

11. PT Pirmosios instancijos teismo įvairių skyrių teritorinė jurisdikcija Susitarimo projekto 15 a straipsnio 1 dalyje apibrėžta taip:

„15 straipsnio 1 dalies a, b, d ir e punktuose nurodytos bylos iškeliamos [nurodyti ieškiniai teikiami]:

a) Susitariančiojoje Šalyje, kurioje buvo padarytas ar gali būti padarytas faktinis ar grėšęs pažeidimas, įkurtame vietiniame skyriuje arba regioniniame skyriuje, kuriam priklauso ta Susitariančioji Šalis; arba

b) Susitariančiojoje Šalyje, kurioje yra nuolatinė atsakovo gyvenamoji vieta, įkurtame vietiniame skyriuje arba regioniniame skyriuje, kuriam priklauso ta Susitariančioji Šalis.

Bylos [Ieškiniai] prieš atsakovus, gyvenančius ne Susitariančiųjų Šalių teritorijoje, pagal a punktą iškeliamos [pateikiami] vietiniame arba regioniniame skyriuje.

Jei atitinkamoje Susitariančiojoje Šalyje nėra įkurto vietinio skyriaus ir ji nepriklauso regioniniam skyriui, bylos iškeliamos centriniam skyriuje.“

12. Šio projekto 48 straipsnyje numatyta:

- „1. Tais atvejais, kai Pirmosios instancijos teismui pateikiamas klausimas dėl [EB] sutarties aiškinimo arba dėl Europos bendrijos institucijų aktų galiojimo ar aiškinimo, Pirmosios instancijos teismas, jeigu, jo manymu, to reikia, kad galėtų priimti sprendimą, gali paprašyti <...> Teisingumo Teismo priimti sprendimą tuo klausimu. Tais atvejais, kai toks klausimas pateikiamas Apeliaciniam teismui, jis paprašo <...> Teisingumo Teismo priimti sprendimą tuo klausimu.
2. <...> Teisingumo Teismo sprendimas dėl [EB] sutarties aiškinimo arba Europos bendrijos institucijų aktų galiojimo ar aiškinimo yra privalomas Pirmosios instancijos teismui ir Apeliaciniam teismui.“

Tarybos vertinimai, išdėstyti jos prašyme pateikti nuomonę

13. Taryba nurodo, jog „dauguma [jos narių] mano, kad numatomas Susitarimas yra teisiniu požiūriu galimas numatytų tikslų įgyvendinimo būdas. Tačiau buvo iškelta ir aptarta nemažai susirūpinimą keliančių teisinių klausimų“. Taryba patikslina, kad su „šiais įvairiais klausimais ketinama supažindinti neutraliai, nenurodant, koku mas tu pritariama įvairiems požiūriams, ir kad [ji] yra nešališka visų atsakymų [pasiūlytų sprendimų] atžvilgiu“.

14. Taryba pabrėžia, kad numatomu Susitarimu nebūtų iš esmės keičiami Teisingumo Teismo įgaliojimai. Valstybės narės privalo turėti galimybę organizuoti nurodytos teismų sistemos struktūrą taip, kaip joms atrodo tinkama, be kita ko, sukurdamos tarptautinį teismą.

15. Taryba tvirtina, kad PT pareigos laikytis Sąjungos teisės taikymo sritis turėtų būti labai plati, nes ji susijusi ne tik su Sutartimis ir institucijų priimtais aktais, bet taip pat su Sąjungos teisės sistemos bendraisiais principais ir Teisingumo Teismo praktika.

Teisingumo Teismui pateiktų pastabų santrauka

16. Pateiktose pastabose daroma kuri nors viena iš šių išvadų: kad prašymas pateikti nuomonę nepriimtinas, kad Susitarimo projektas nesuderinamas su Sutartimis, kad būtina daryti minėto projekto pakeitimus siekiant užtikrinti jo suderinamumą su Sutartimis arba kad numatomas Susitarimas su jomis suderinamas.

Pastabos dėl prašymo pateikti nuomonę priimtimumo

17. Parlamentas ir Ispanijos vyriausybė iš esmės teigia, kad prašymas pateikti nuomonę yra skubotas bei grindžiamas neišsamia ir nepakankama informacija, atsižvelgiant į numatomo Susitarimo tikslą, parengiamųjų darbų stadiją bei institucinį ir teisinį kontekstą. Savo ruožtu Parlamentas taip pat mano: kadangi Taryba su juo nesikonsultavo

dėl Reglamento dėl Bendrijos patento projekto, buvo paneigtas institucinės pusiausvyros principas.

18. Nors Airija teigia palaikanti prašymą pateikti nuomonę, ji mano, jog Teisingumo Teismas privalo įsitikinti, kad turi jurisdikciją spręsti dėl šio prašymo, atsižvelgiant visų pirma į dabartinę derybų procedūros stadiją. Iš tiesų didžioji teksto, dėl kurio prašoma Teisingumo Teismo nuomonės, dalis kol kas yra darbo dokumentas, kuriam nėra pritarusios visos Tarybos narės.

Pastabos, kuriose daroma išvada, kad Susitarimo projektas nesuderinamas su Sutartimis

19. Airija ir Graikijos, Ispanijos (papildomai), Italijos, Kipro, Lietuvos ir Liuksemburgo vyriausybės mano, kad Susitarimo projektas nesuderinamas su Sutartimis.
20. Airijos teigimu, Susitarimo projektu neužtikrinama, kad bus paisoma Sąjungos teisės nuostatų, kuriomis galėtų būti remiamasi PT nagrinėjamosiose bylose, viršenybės. Juo taip pat negarantuojama, kad šis teismas bus įpareigotas vykdyti aiškinimo pareigą taip, kad kuo labiau būtų vengiama jo turimų taikyti Sąjungos teisės nuostatų ir kitų nacionalinės bei tarptautinės teisės sistemų nuostatų, kurias tam tikru atveju jis turėtų taikyti, kolizijos.
21. Graikijos vyriausybė pastebi, kad, atsižvelgiant į Susitarimo projekto nuostatas dėl PT Pirmosios instancijos teismo skyrių, posėdžiaujančių trečiosiose valstybėse ir turinčių jurisdikciją, susijusią su Bendrijos patentais, įsteigimo ir veikimo, kyla klausimas dėl Sąjungos teisinės ir teismų sistemų autonomijos išsaugojimo. Iš tiesų Sutartyse

nustatomos privalomos teisinės ribos, kurių Sąjungos institucijos ir valstybės narės turi paisyti rinkdamosi tiek bendrąjį metodą, tiek konkrečias nuostatas dėl ginčų, susijusių su Bendrijos pramoninės nuosavybės teisėmis, nagrinėjimo.

22. Papildomai Ispanijos vyriausybė teigia, kad Susitarimo projektas nesuderinamas su Sutartimis, atsižvelgiant į tai, kad juo pažeidžiami ESS 19 ir SESV 344 straipsniai, nes paneigiamas [nepaisoma] Teisingumo Teismo turimo jurisdikcijos monopolio nagrinėti ginčus Sąjungos teisės srityje. Be to, numatoma sistema neužtikrinama Sąjungos teisės viršenybė, nes PT nepriklausytų nė vienos valstybės narės teisminei struktūrai, ir todėl tokio teismo padarytų Sąjungos teisės pažeidimų atžvilgiu nebūtų vykdoma jokios rūšies kontrolė.

23. Italijos vyriausybė pabrėžia, kad Susitarimo projektas pagal savo formą yra tarptautinės teisės aktas, kuriuo valstybės narės ir valstybės EPK šalys perduoda savo konstitucinius įgaliojimus teisminėje srityje tarptautiniam teismui. Kadangi šiuo metu nėra nei visų valstybių narių teritorijoje galiojančio patento, nei vienos ginčų šioje srityje sprendimo sistemos, Sąjunga neturi įgaliojimų perduoti savo teisminę kompetenciją tarptautinei instancijai. Šiam vertinimui neturėtų poveikio Sąjungos prisijungimas prie EPK, nes numatomas įsteigti tarptautinis teismas nėra EPK numatyta institucija. Todėl, nesant teisinio pagrindo, Susitarimo projektas nesuderinamas su Sutarčių nuostatomis.

24. Kipro vyriausybės nuomone, sukūrus PT būtų pažeista išimtinė Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo jurisdikcija, kokia apibrėžta įvairių Sutartyse numatytų teisių gynimo priemonių atveju.

25. Lietuvos vyriausybės manymu, atsižvelgiant į tai, kad numatomo Susitarimo negalima sudaryti remiantis Sutarčių nuostatomis, jis būtų su šiomis nuostatomis nesuderinamas. Susitarimo projektu neužtikrinama, jog bus išsaugota Sąjungos teisės autonomija ir Sutartimis Sąjungos institucijoms suteiktų įgaliojimų esmė.
26. Liuksemburgo vyriausybė teigia, kad Sutartyse nėra jokio teisinio pagrindo, kuriuo remiantis tokiam teismui, kaip antai PT, būtų galima perduoti tokius įgaliojimus, kokie nurodyti Susitarimo projekte. Pagal Sąjungos teisės nuostatas ir Teisingumo Teismo praktiką, apibrėžiančią Sąjungos teisinės bei teisminės sistemų autonomiją ir vientisumą, draudžiama įsteigti tokį teismą. Pagal Sutartis ir Teisingumo Teismo praktiką reikalaujama, kad įgaliojimus, kuriuos numatomame Susitarime numatyta perduoti PT, galėtų vykdyti tik pats Teisingumo Teismas.

Pastabos, kuriose daroma išvada, kad Susitarimo projektas suderinamas su Sutartimis su sąlyga, kad bus padaryti šio projekto pakeitimai

27. Parlamentas (papildomai), Belgijos ir Prancūzijos vyriausybės bei Komisija, nors ir mano, kad Susitarimo projektas iš esmės suderinamas su Sutartimis, rekomenduoja tam tikrus šio projekto pakeitimus.
28. Parlamentas mano, kad tuo atveju, jei Teisingumo Teismas pripažintų Tarybos prašymą priimtiniu, pačiame Susitarimo tekste reikėtų numatyti labai plačią PT pareigos laikytis Sąjungos teisės ir Teisingumo Teismo praktikos, įskaitant būsimus jo sprendimus, taikymo sritį. Be to, reikia patikslinti, kad PT turėtų užtikrinti pagrindinių teisių apsaugą.

29. Dėl numatomos prejudicinio sprendimo priėmimo procedūros Parlamentas pažymi, kad reikėtų sukurti sistemą, kuria remdamasi Komisija galėtų įstoti į PT iškeltas bylas. Be to, galėtų būti naudinga aiškiai įpareigoti PT pateikti Teisingumo Teismui visus klausimus dėl Sąjungos teisės nuostatų galiojimo.
30. Belgijos vyriausybė siūlo Teisingumo Teismui į Tarybos prašymą pateikti nuomonę atsakyti, kad numatomas Susitarimas būtų suderinamas su Sutartimis, jei Teisingumo Teismui suteikta kompetencija prejudicinių sprendimų priėmimo srityje būtų papildyta procedūromis, kuriomis būtų galima užtikrinti Sąjungos teisės viršenybę ir veiksmingumą.
31. Prancūzijos vyriausybė tvirtina, kad Susitarimo projektas iš esmės suderinamas su Sutartimis. Tačiau numatyta prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra turėtų būti papildyta šalims ir (arba) tam tikrais atvejais valstybėms narėms ir Komisijai prieinamu mechanizmu, kuriuo būtų užtikrinta, jog PT laikysis Sąjungos teisės ir jos viršenybės. Taip pat būtų galima įtvirtinti Komisijos ar valstybės narės galimybę pateikti skundą ginant įstatymą arba procedūrą, pagal kurią Teisingumo Teismas peržiūrėtų PT Apeliacinio teismo sprendimus tais atvejais, kai kiltų didelis pavojus, kad bus pažeikta Sąjungos teisės vienovė ar darnumas.
32. Komisijos nuomone, numatomas Susitarimas būtų suderinamas su Sutarčių nuostatomis, jeigu galimybė šį Susitarimą bet kada denonsuoti būtų aiškiai pripažinta ne tik trečiosioms valstybėms, bet ir Sąjungai ir valstybėms narėms.

Pastabos, kuriose daroma išvada, kad Susitarimo projektas suderinamas su Sutartimis

33. Čekijos, Danijos, Vokietijos, Estijos, Nyderlandų, Lenkijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovėnijos, Suomijos ir Švedijos bei Jungtinės Karalystės vyriausybės teigia, kad Susitarimo projektas suderinamas su Sutartimis.

34. Čekijos vyriausybė mano, jog šis Susitarimo projektas suderinamas su Sutartimis, nes juo laikomasi reikalavimų, susijusių su Sąjungos teisės autonomijos ir jos viršenybės apsauga, nes PT gali kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymais priimti prejudicinį sprendimą.

35. Danijos vyriausybė pastebi, kad Susitarimo projektas neprieštarauja Sutartyse įtvirtintoms institucinėms normoms ir kad Susitarimą turėtų sudaryti tiek Sąjunga, tiek jos valstybės narės, remdamosi SESV 81 ir 114 straipsniais.

36. Vokietijos vyriausybė mano, jog Susitarimo projekte numatyta teisminės kontrolės sistema suderinama su Sutartimis. Būtent SESV 262 straipsniu nedraudžiama įsteigti šios sistemos. Be to, Sąjungos teisinės sistemos viršenybė ir autonomija būtų išsaugotos. Numatoma teismine sistema nebūtų „iš esmės pakeičiami“ Teisingumo Teismo įgaliojimai ir dėl jos Sąjunga neprivalėtų nustatyti būdu aiškinti teisės, kiek tai susiję su jos vidaus kompetencijos vykdymu.

37. Estijos vyriausybė pažymi, kad Susitarimo projektas susijęs ne tik su Sąjungos, bet ir su valstybių narių kompetencija, todėl SESV 352 straipsnis yra tinkamas numatomo Susitarimo sudarymo teisinis pagrindas. Susitarimo projektu nebūtų paneigiamos nei Sąjungos teisinės sistemos viršenybė ir autonomija, nei Teisingumo Teismo įgaliojimai.
38. Nyderlandų vyriausybė pabrėžia, jog SESV 262 straipsnis nėra Susitarimo projekto kliūtis. Be to, šiuo projektu nebūtų pažeidžiami Sąjungos teisės vienovė ir vientisumas. Numatomu Susitarimu taip pat nebūtų pakeičiama ar pažeidžiama teisinės apsaugos ir nacionalinių bei Sąjungos teismų vykdomos teisminės kontrolės sistema, kaip numatytoji Sutartyse.
39. Lenkijos vyriausybė tvirtina, kad numatomų įgaliojimų suteikimas PT iš esmės suderinamas su Sutartimis ir kad SESV 262 straipsnis nėra tam kliūtis. Atsižvelgiant į tai, kad nėra Sąjungos akto patentų srityje, Teisingumo Teismui šioje srityje nebuvo suteikta išimtinė jurisdikcija. Be to, Susitarimo projektu nekeliama grėsmė Sąjungos teisės viršenybei. Numatyta prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra užtikrintų Sąjungos teisės nagrinėjamoje srityje vienovę ir darnumą.
40. Portugalijos vyriausybė tvirtina, kad numatomų įgaliojimų suteikimas PT iš esmės suderinamas su Sutartimis. Prieštaravimai, susiję su kylančia rizika Sąjungos teisinės sistemos viršenybei ir autonomijai, yra nepagrįsti. Atsižvelgiant į problemos sudėtingumą ir tikslą sukurti vieną intelektinės nuosavybės apsaugos sistemą Europoje, reikėtų ieškoti šį tikslą galinčių padėti įgyvendinti „lanksčių sprendimų“. Susitarimo projektas atitinka šį iššūkį.

41. Rumunijos vyriausybė pabrėžia, jog Sąjungos teisinės sistemos autonomija garantuojama PT įpareigojimu laikytis Sąjungos teisės, PT galimybe ar tam tikrais atvejais pareiga kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudiciniais klausimais ir Teisingumo Teismo per šią procedūrą priimtų sprendimų privalomu poveikiu. Be to, nė viena Sutarčių nuostata nedraudžiama tarptautiniu susitarimu suteikti Teisingumo Teismui kompetenciją aiškinti tokio Susitarimo nuostatas, siekiant jį tam tikrais atvejais taikyti trečiosiose valstybėse.

42. Slovėnijos vyriausybė mano, kad išimtinės jurisdikcijos, susijusios su ginčais dėl Bendrijos patento galiojimo ir (arba) veikimo, suteikimas PT suderinamas su Sutartimis. Nei SESV 257 straipsniu, nei SESV 262 straipsniu nenulemiamas teisinės sistemos šioje srityje pasirinkimas. Susitarimo projekto 14 a ir 48 straipsniais užtikrinama Sąjungos teisinės sistemos autonomija ir jos paisymas.

43. Suomijos vyriausybės teigimu, kadangi numatomo Susitarimo tikslas ir turinys susijęs su tarptautinės teisinės sistemos patentų srityje sukūrimu, šis Susitarimas Sąjungos vardu turi būti sudaromas remiantis tiek SESV 262 straipsniu, tiek SESV 352 straipsniu. Be to, nekyla Susitarimo projekto suderinamumo su Sutartimis problema.

44. Švedijos vyriausybė pabrėžia, kad Susitarimo projektu užtikrinamas vienodas Sąjungos teisės taikymas. Teisingumo Teismo įgaliojimai iš esmės nepakeičiami, o jo išimtinė teisė vykdyti Sąjungos teisės aktų teisėtumo kontrolę nepaneigiama.

45. Jungtinės Karalystės vyriausybės nuomone, numatomas Susitarimas turi būti sudaromas kaip mišrus susitarimas. Teisingumo Teismo įgaliojimų esmė išsaugoma numatomame Susitarime numatytoje ginčų nagrinėjimo sistemoje, nes nei Teisingumo

Teismo išimtinė jurisdikcija, nei jo sprendimų privalomas poveikis nepaneigiami. Jurisdikcijos nagrinėti bylas dėl Bendrijos patentų galiojimo ir (arba) taikymo suteikimas PT suderinamas su ESV sutartimi. Numatomame Susitarime numatytoje ginčų nagrinėjimo sistemoje garantuojama Sąjungos teisės viršenybė. Susitarimo projekto 48 straipsnyje numatyta prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra, per kurią PT turėtų galimybę pateikti prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui, yra suderinama su Sutartimis.

Teisingumo Teismo vertinimas

Dėl prašymo pateikti nuomonę priimtinumą

46. Pastabos, kurios buvo pateiktos dėl prašymo pateikti nuomonę priimtinumą, iš esmės susijusios su trimis klausimais, t. y. pirma, numatomo Susitarimo turinio tikslumo laipsniu, antra, parengiamųjų darbų stadija ir, trečia, institucinės pusiausvyros paisymu.

47. Prieš atsakant į šiuos tris klausimus reikia priminti, jog pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį Parlamentą, Tarybą, Komisiją arba valstybę narę gali gauti Teisingumo Teismo nuomonę dėl to, ar numatytas sudaryti susitarimas yra suderinamas su Sutarčių nuostatomis. Šios nuostatos tikslas yra išvengti problemų, kurios gali atsirasti ginčijant teismuose Sąjungą įpareigojančių tarptautinių susitarimų atitiktį Sutartims (žr. 1996 m. kovo 28 d. Nuomonės 2/94, Rink. p. I-1759, 3 punktą ir 2009 m. lapkričio 30 d. Nuomonės 1/08, Rink. p. I-11129, 107 punktą).

48. Iš tiesų dėl galimo teismo sprendimo, kuriuo būtų konstatuota, kad sudarytas Sąjungą įpareigojantis tarptautinis susitarimas, atsižvelgiant arba į šio susitarimo turinį, arba į jam sudaryti taikytą procedūrą, yra nesuderinamas su Sutarčių nuostatomis, kiltų rimtų sunkumų ne tik Sąjungos vidaus, bet ir tarptautinių santykių lygiu, ir visoms suinteresuotosioms šalims, įskaitant trečiąsias valstybes, galėtų būti padaryta žala (žr. 1995 m. gruodžio 13 d. Nuomonės 3/94, Rink. p. I-4577, 17 punktą).
49. Kalbant visų pirma apie Susitarimo projekto tikslumo laipsnį, reikia priminti, jog Teisingumo Teismas, sprenddamas dėl numatomo susitarimo nuostatų suderinamumo su Sutartyje įtvirtintomis normomis, turi turėti pakankamai informacijos apie patį šio susitarimo turinį (žr. minėtos Nuomonės 2/94 20–22 punktus).
50. Šiuo atveju Taryba pateikė Teisingumo Teismui visą Susitarimo projekto tekstą, kuriame, be kita ko, numatytos nuostatos dėl PT organizavimo ir veikimo tvarkos, jo įgaliojimų ir įvairių rūšių ieškinių bei taikytinos teisės ir šio teismo sprendimų poveikio.
51. Be to, svarbu nurodyti, kad aplinkybės, kuriomis pateikiamas Susitarimo projektas, apibūdintos prašyme pateikti nuomone. Iš tiesų šis projektas yra dalis šiuo metu įvairiuose Sąjungos instancijose nagrinėjamų priemonių, kaip antai Bendrijos patento, kaip naujo intelektinės nuosavybės dokumento, sukūrimas ir Sąjungos prisijungimas prie EPK, paketo.
52. Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas mano turintis pakankamai informacijos apie numatomo Susitarimo turinį ir aplinkybes.

53. Antra, dėl klausimo, ar šiuo metu pasiekta sprendimų priėmimo procedūros, susijusios su Susitarimo projektu, stadija pakankama, kad Teisingumo Teismas galėtų priimti sprendimą dėl šio projekto suderinamumo su Sutartimis, reikia priminti, kad prašymas pateikti nuomonę Teisingumo Teismui gali būti pateikiamas prieš derybų tarptautiniu lygiu pradžią, kai žinomas numatomo susitarimo dalykas, net jeigu dar egzistuoja tam tikros galimos alternatyvos ir skirtingos nuomonės dėl nagrinėjamo dokumentų redakcijos su sąlyga, kad pagal pateiktus dokumentus Teisingumo Teismas gali pakankamai tvirtai įsitikinęs priimti sprendimą dėl Tarybos iškelto klausimo (šiuo klausimu žr. 1979 m. spalio 4 d. Nuomonės 1/78, Rink. p. 2871, 34 punktą) ir kad prašymo pateikti nuomonę priimtumas negali būti ginčijamas motyvuojant tuo, jog Taryba dar nepriėmė sprendimo pradėti derybas tarptautiniu lygiu (žr. minėtos Nuomonės 2/94 13 punktą).
54. Dėl nagrinėjamo prašymo reikia pastebėti, jog kreipimosi į Teisingumo Teismą momentu projektas sukurti bendrąją teisminę sistemą patentų srityje buvo nagrinėjamas Taryboje. Aplinkybė, kad Susitarimo projektui arba kai kuriems su juo glaudžiai susijusių teisės aktų projektams, kaip antai Reglamento dėl Bendrijos patento pasiūlymas, kol kas Taryboje nėra vieningai pritariama, savo ruožtu negali turėti įtakos šio prašymo pateikti nuomonę priimtinumui.
55. Trečia, dėl iškelto klausimo, susijusio su institucine pusiausvyra, reikia pažymėti, kad norint pasinaudoti galimybe pateikti prašymą dėl nuomonės pagal SESV 218 straipsnio 11 dalį, nereikalaujama tenkinti išankstinės sąlygos, kad suinteresuotosios institucijos būtų galutinai susitarusios. Iš tiesų Tarybai, Parlamentui, Komisijai ir valstybėms narėms suteikta teisė prašyti Teisingumo Teismo nuomonės gali būti įgyvendinama individualiai, be jokio derinimo tarpusavyje ir nelaukiant galutinio susijusios teisėkūros procedūros rezultato. Bet kuriuo atveju Parlamentas išsaugoja teisę pats pateikti prašymą dėl nuomonės.

56. Taigi aplinkybė, kad nagrinėjamas Susitarimas galės būti sudarytas tik pasikonsultavus su Parlamentu arba net gavus jo pritarimą ir kad priimant galimus susijusius teisės aktus, kaip antai būsimąjį Reglamentą dėl Bendrijos patento, Sąjungoje taikoma teisėkūros procedūra, kurioje dalyvauja ši institucija, neturi poveikio Tarybai suteiktai teisei pagal SESV 218 straipsnio 11 punktą prašyti Teisingumo Teismo nuomonės.
57. Taigi Tarybos prašymas pateikti nuomonę yra priimtinas.

Dėl esmės

Pirminės pastabos

58. Nors prašyme pateikti nuomonę ir Teisingumo Teismui pateiktose pastabose nurodomos ES sutarties ir EB sutarties nuostatos, vis dėlto iškeltus klausimus reikia vertinti remiantis ES sutarties ir ESV sutarties nuostatomis, kurios įsigaliojo 2009 m. gruodžio 1 d., t. y. po to, kai 2009 m. liepos 6 d. buvo pateiktas Tarybos prašymas.
59. Be to, reikia patikslinti, kad prašyme pateikti nuomonę užduotas pagrindinis klausimas susijęs ne su PT įgaliojimais Europos patentų srityje, bet su įgaliojimais, susijusiais su būsimu Bendrijos patentu.

Dėl Susitarimo projekto suderinamumo su Sutartimis

60. Pirmiausia, Teisingumo Teismo nuomone, naudinga atsakyti į kai kurių valstybių narių argumentus, kad SESV 262 ir 344 straipsniais gali būti draudžiamas numatomas įgaliojimų perdavimas.

61. SESV 262 straipsniu nedraudžiama sukurti PT. Nors tiesa, jog pagal šį straipsnį leidžiama Teisingumo Teismui patikėti kai kuriuos įgaliojimus, kuriuos numatyta suteikti PT, šiame straipsnyje nurodyta procedūra nėra vienintelis įmanomas bendro teismo patentų srityje sukūrimo būdas.

62. Iš tiesų SESV 262 straipsnyje numatyta galimybė išplėsti Sąjungos teismų jurisdikciją ginčams, susijusiems su Sąjungos teisės aktų, kuriais sukuriamos Europos intelektinės nuosavybės teisės, taikymu. Todėl juo neįsteigiamas Teisingumo Teismo monopolis atitinkamoje srityje ir nelemiamas teismų sistemos, kuri gali būti sukurta privačių asmenų ginčams dėl intelektinės nuosavybės teisių, pasirinkimas.

63. Sukurti PT nekludoma ir SESV 344 straipsniu, nes juo tik draudžiama valstybėms narėms ginčui dėl Sutarčių aiškinimo ar taikymo taikyti kitą, nei jose numatyti, nagrinėjimo būdą. Pažymėtina, kad įgaliojimai, kuriuos Susitarimo projektu norima suteikti PT, susiję tik su privačių asmenų ginčiais patentų srityje.

64. Kadangi Susitarimo projektu sukuriama iš esmės nauja teisminė struktūra, pirmiausia reikia priminti pagrindinius Sąjungos teisinės ir teisminės sistemų elementus, kurie yra įtvirtinti steigiamosiose Sutartyse ir išplėtoti Teisingumo Teismo praktikoje, siekiant įvertinti, ar PT sukūrimas suderinamas su minėtais elementais.
65. Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad, kitaip negu paprastose tarptautinėse sutartyse, Sąjungą steigiančiose sutartyse buvo nustatyta nauja teisinė sistema, kurios naudai valstybės vis platesnėse srityse apribojo savo suverenias teises ir kurios subjektai yra ne tik valstybės narės, bet ir jų nacionaliniai subjektai (žr., be kita ko, 1963 m. vasario 5 d. Sprendimą *van Gend & Loos*, 26/62, Rink. p. 1, 3 ir 1964 m. liepos 15 d. Sprendimą *Costa*, 6/64, Rink. p. 1141, 1149). Esminiai taip sukurtos Sąjungos teisinės sistemos požymiai yra būtent jos viršenybė valstybių narių teisės atžvilgiu ir daugelio jų nacionaliniams subjektams ir joms pačioms taikomų nuostatų tiesioginis veikimas (žr. 1991 m. gruodžio 14 d. Nuomonės 1/91, Rink. p. I-6079, 21 punktą).
66. Kaip matyti iš ES 19 straipsnio 1 dalies, Teisingumo Teismas ir valstybių narių teismai užtikrina, kad būtų paisoma Sąjungos teisinės ir teisminės sistemų.
67. Be to, Teisingumo Teismas turi užtikrinti, kad būtų paisoma taip Sutartimis sukurtos Sąjungos teisinės sistemos autonomijos (žr. minėtos Nuomonės 1/91 35 punktą).
68. Taip pat reikia nurodyti, kad valstybės narės visų pirma pagal ES 4 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje įtvirtintą lojalaus bendradarbiavimo principą savo atitinkamose teritorijose turi užtikrinti Sąjungos teisės taikymą ir jos laikymąsi (šiuo klausimu žr.

1998 m. liepos 16 d. Sprendimo *Oelmühle ir Schmidt Söhne*, C-298/96, Rink. p. I-4767, 23 punktą). Be to, pagal tos pačios nuostatos antrą pastraipą valstybės narės, siekdamos užtikrinti pagal Sutartis ar Sąjungos institucijų aktus atsirandančių pareigų vykdymą, imasi bet kurių reikiamų bendrų ar specialių priemonių. Tokiomis aplinkybėmis nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi garantuoti visišką Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse bei iš šios teisės jos subjektams kylančių teisių teisminę apsaugą (šiuo klausimu žr. 2007 m. kovo 13 d. Sprendimo *Unibet*, C-432/05, Rink. p. I-2271, 38 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

69. Iš tiesų nacionaliniai teismai, bendradarbiaudami su Teisingumo Teismu, vykdo jiems kartu patikėtas funkcijas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad taikant ir aiškinant Sutartis būtų laikomasi teisės (žr. 1981 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Foglia*, 244/80, Rink. p. 3045, 16 punktą ir 1995 m. birželio 15 d. Sprendimo *Zabala Erasun ir kt.*, C-422/93–C-424/93, Rink. p. I-1567, 15 punktą).
70. Be to, Sąjungos teisminę sistemą sudaro išsami teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistema, skirta užtikrinti institucijų aktų teisėtumo priežiūrą (visų pirma žr. 2002 m. liepos 25 d. Sprendimo *Unión de Pequeños Agricultores prieš Tarybą*, C-50/00 P, Rink. p. I-6677, 40 punktą).
71. Kalbant apie PT požymius, pirmiausia reikia pastebėti, kad šis teismas nepriklausytų Sąjungos institucinei ir teisminei sistemai. Iš tiesų jis nebūtų ES 19 straipsnio 1 dalyje numatytos teisminės sistemos dalis. PT būtų institucija, pagal tarptautinę teisę turinti savarankišką teisinį subjektiškumą.
72. Pagal Susitarimo projekto 15 straipsnio nuostatas PT būtų suteikta išimtinė jurisdikcija nagrinėti daugelį privačių asmenų patentų srityje pateiktų ieškinių. Ši jurisdikcija visų pirma apimtų ieškinius dėl faktinių ar galimų patentų pažeidimų, priešieškinius

dėl licencijų, ieškinius dėl pažeidimo fakto nebuvimo nustatymo, ieškinius dėl laikinųjų ir apsaugos priemonių, ieškinius ar priešieškinius dėl patentų pripažinimo negaliojančiais, ieškinius dėl žalos ar kompensacijos, atsiradusios dėl laikinos apsaugos, suteiktos paskelbus patento paraišką, ieškinius, susijusius su išradimo naudojimu prieš išduodant patentą arba su patento pirmalaikio naudojimo teise, ieškinius dėl priverstinių licencijų dėl Bendrijos patentų išdavimo ar panaikinimo ir ieškinius dėl kompensacijų už licencijas. Taigi Susitariančiųjų valstybių, įskaitant valstybes nares, teismai prarastų šią jurisdikciją ir išsaugotų tik tuos įgaliojimus, kurie nepriklausytų išimtinai PT jurisdikcijai.

73. Reikia pridurti, jog pagal Susitarimo projekto 14 a straipsnį vykdydamas savo pareigas PT turėtų aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę. Šiam teismui būtų suteikta esminė dalis jurisdikcijos *ratione materiae* nagrinėti ginčus dėl Bendrijos patento, kuri įprastai priklauso nacionaliniams teismams, ir šioje srityje užtikrinti visišką Sąjungos teisės taikymą bei pagal šią teisę jos subjektams kylančių teisių teisminę apsaugą.

74. Dėl tarptautinio susitarimo, pagal kurį numatyta sukurti teismą, įgaliotą aiškinti jo nuostatas, Teisingumo Teismas iš tiesų yra nusprendęs, jog toks susitarimas iš esmės nėra nesuderinamas su Sąjungos teise. Iš tikrųjų Sąjungos kompetencija tarptautinių santykių srityje ir jos teisė sudaryti tarptautinius susitarimus neišvengiamai apima galimybę išipareigoti paklusti pagal tokius susitarimus sukurto ar paskirto teismo sprendimams, kiek tai susiję su jų nuostatų aiškinimu ir taikymu (žr. minėtos Nuomonės 1/91 40 ir 70 punktus).

75. Be to, Teisingumo Teismas pabrėžė, jog su trečiosiomis valstybėmis sudarytu tarptautiniu susitarimu galima Teisingumo Teismui suteikti naują jurisdikciją su sąlyga, kad tokiu suteikimu iš esmės nepakeičiama Teisingumo Teismo funkcija, įtvirtinta ES sutartyje ir ESV sutartyje (pagal analogiją žr. 1992 m. balandžio 10 d. Nuomonės 1/92, Rink. p. I-2821, 32 punktą).
76. Teisingumo Teismas taip pat patikslino, jog tarptautinis susitarimas gali daryti poveikį jo paties įgaliojimams su sąlyga, kad tenkinamos pagrindinės jų esmės išsaugojimo sąlygos ir kad todėl nekeliama grėsmė Sąjungos teisinės sistemos autonomijai (žr. 2002 m. balandžio 19 d. Nuomonės 1/00, Rink. p. I-3493, 21, 23 ir 26 punktus).
77. Vis dėlto minėtose nuomonėse nagrinėtos teisinės sistemos iš esmės buvo skirtos spręsti ginčus dėl pačių nagrinėjamų tarptautinių susitarimų nuostatų aiškinimo ir taikymo. Be to, nors šiose sistemose buvo numatyta speciali trečiųjų valstybių teismų kompetencija kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymais priimti prejudicinį sprendimą, jos nedarė poveikio nei valstybių narių teismų įgaliojimams, susijusiems su Sąjungos teisės aiškinimu ir taikymu, nei jų teisei, tam tikrais atvejais net pareigai pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus ir šio kompetencijai į juos atsakyti.
78. Tačiau nagrinėjamame Susitarimo projekte numatytam tarptautiniam teismui būtų pavesta aiškinti ir taikyti ne tik šio Susitarimo nuostatas, bet ir būsimą Reglamentą dėl Bendrijos patento bei kitus Sąjungos teisės aktus, visų pirma reglamentus ir direktyvas, su kuriomis tam tikrais atvejais turėtų būti kartu skaitomas minėtas reglamentas, t. y. nuostatas, susijusias su kitomis intelektinės nuosavybės sistemomis, ir ESV sutartyje įtvirtintas normas, susijusias su vidaus rinka ir konkurencijos teise. Be to, gali būti, kad PT turėtų nagrinėti jam pateiktą ginčą atsižvelgdamas į Sąjungos pagrindines teises ir bendruosius teisės principus ar net vertinti Sąjungos akto galiojimą.

79. Dėl Teisingumo Teismui vertinti pateikto Susitarimo projekto reikia pažymėti, kad PT:

- savo išimtinės jurisdikcijos, nurodytos šio Susitarimo projekto 15 straipsnyje, srityje pakeistų nacionalinius teismus,
- todėl šie prarastų teisę kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymais šioje srityje priimti prejudicinį sprendimą,
- savo išimtinės jurisdikcijos srityje būtų vienintelis teismas, galintis bendradarbiauti su Teisingumo Teismu per prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą dėl Sąjungos teisės aiškinimo ir taikymo, ir
- vykdydamas minėtą jurisdikciją pagal šio Susitarimo projekto 14 a straipsnį jis turėtų aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę.

80. Nors tiesa, kad Teisingumo Teismui nėra suteikta jurisdikcija priimti sprendimus dėl tiesioginių privačių asmenų ieškinių patentų srityje, nes ši jurisdikcija priklauso valstybių narių teismams, vis dėlto šios negali suteikti jurisdikcijos spręsti tokius ginčus pagal tarptautinį susitarimą sukurtam teismui, dėl ko minėti teismai, kaip Sąjungos teisinės sistemos „bendrosios kompetencijos“ teismai, negalėtų vykdyti savo užduoties įgyvendinti Sąjungos teisę ir todėl pasinaudoti SESV 267 straipsnyje numatyta

teise arba tam tikru atveju vykdyti pareigą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjamoje srityje.

81. Taigi Susitarimo projekte numatytas prejudicinio sprendimo priėmimo mechanizmas, pagal kurį šio Susitarimo taikymo srityje teisę pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą turėtų tik PT, o nacionaliniai teismai šią teisę prarastų.

82. Reikia pabrėžti, jog Susitarimo projekte numatyta PT padėtis skiriasi nuo Beniliukso Teisingumo teismo padėties, dėl kurios buvo priimtas 1997 m. lapkričio 4 d. Sprendimas *Parfums Christian Dior* (C-337/95, Rink. p. I-6013, 21–23 punktai). Iš tiesų, kadangi šis teismas yra bendras kelių valstybių narių teismas ir todėl priklauso Sąjungos teisminei sistemai, jo sprendimams gali būti taikomi mechanizmai, pagal kuriuos galima užtikrinti visišką Sąjungos normų veiksmingumą.

83. Reikia taip pat priminti, kad SESV 267 straipsnio, kuris yra esminis siekiant išsaugoti Sutartimis įtvirtintos teisės, kaip Bendrijos teisės, pobūdį, tikslas – užtikrinti, kad ši teisė bet kokiomis aplinkybėmis turėtų vienodą poveikį visose valstybėse narėse. Tokia prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra siekiama užkirsti kelią Sąjungos teisės, kurią turi taikyti nacionaliniai teismai, aiškinimo skirtumams ir užtikrinti šį taikymą suteikiant nacionaliniams teismams būdą pašalinti sunkumus, kurie galėtų kilti dėl reikalavimo visiškai įgyvendinti Sąjungos teisę valstybių narių teisminėse sistemose. Be to, nacionaliniai teismai turi plačiausią teisę, tam tikrais atvejais net pareigą, kreiptis į Teisingumo Teismą, jeigu mano, kad jų nagrinėjamoje byloje kyla klausimų dėl Sąjungos teisės nuostatų aiškinimo ar galiojimo ir dėl to jie turi priimti sprendimą (šiuo klausimu žr. 1974 m. sausio 16 d. Sprendimo *Rheinmühlen-Düsseldorf*, 166/73, Rink. p. 33, 2 ir 3 punktus bei 2008 m. birželio 12 d. Sprendimo *Gourmet Classic*, C-458/06, Rink. p. I-4207, 20 punktą).

84. Taigi SESV 267 straipsnyje įtvirtintoje sistemoje nustatytas tiesioginis Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimas, kurį įgyvendinant pastarieji glaudžiai veikia tinkamai taikant ir vienodai aiškinant Sąjungos teisę bei saugant šioje teisinėje sistemoje privatiems asmenims suteiktas teises.
85. Atsižvelgiant į visus šiuos argumentus matyti, kad atitinkamai nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui suteiktos funkcijos yra pagrindinės siekiant išsaugoti pačią Sutartimis įtvirtintą teisės esmę.
86. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas nurodė, kad principas, pagal kurį valstybė narė privalo atlyginti žalą privatiems asmenims, padarytą dėl jai priskiriamų Sąjungos teisės pažeidimų, taikomas visais šios teisės pažeidimo atvejais, nesvarbu, kurios šios valstybės institucijos veiksmai arba neveikimas lėmė šį išsipareigojimų neįvykdymą, o šis principas tam tikromis konkrečiomis aplinkybėmis taikomas ir teisminėms institucijoms (šiuo klausimu žr. 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Köbler*, C-224/01, Rink. p. I-10239, 31 ir 33–36 punktus; 2006 m. birželio 13 d. Sprendimo *Traghetti del Mediterraneo*, C-173/03, Rink. p. I-5177, 30 ir 31 punktus bei 2009 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-154/08, 125 punktą).
87. Reikia pridurti, kad kai Sąjungos teisės pažeidimą padaro nacionalinis teismas, SESV 258–260 straipsniuose numatyta galimybė kreiptis į Teisingumo Teismą siekiant tokio išsipareigojimų neįvykdymo pripažinimo atitinkamos valstybės narės atžvilgiu (žr. 2003 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-129/00, Rink. p. I-14637, 29, 30 ir 32 punktus).
88. Tačiau reikia konstatuoti, jog dėl PT sprendimo, kuriuo būtų pažeista Sąjungos teisė, negalėtų būti vykdoma procedūra dėl išsipareigojimų neįvykdymo ir vienai ar kelioms valstybėms narėms negalėtų kilti kokia nors finansinė atsakomybė.

89. Todėl numatomu Susitarimu išimtinę jurisdikciją nagrinėti daugelį privačių asmenų pateiktų ieškinių dėl Bendrijos patento bei aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę šioje srityje suteikus tarptautiniam teismui, nepriklausančiam Sąjungos institucinei ir teisminei sistemai, valstybių narių teismai prarastų įgaliojimus aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę, o Teisingumo Teismas – įgaliojimus taikant prejudicinio sprendimo priėmimo procedūrą atsakyti į šių teismų pateiktus klausimus, ir todėl būtų iš esmės pakeista pagal Sutartis Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms suteikta kompetencija, kuri yra pagrindinė siekiant išsaugoti pačią Sąjungos teisės esmę.

Todėl Teisingumo Teismas (plenarinė sesija) pateikia šią nuomonę:

Numatomas Susitarimas, kuriuo sukuriama bendroji patentų ginčų nagrinėjimo sistema (šiuo metu pavadinta „Europos patentų ir Bendrijos patentų teismu“), yra nesuderinamas su ES sutarties ir ESV sutarties nuostatomis.

Parašai.